

Βρυξέλλες, 6 Μαΐου 2019
(OR. en)

8653/19

EDUC 214
SOC 321

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Προετοιμασία της συζήτησης προσανατολισμού του Συμβουλίου Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού του Μαΐου με θέμα «Οικοδόμηση του μέλλοντος της Ευρώπης: η συμβολή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής» - Συζήτηση προσανατολισμού (Δημόσια συζήτηση σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου) [προταθείσα από την Προεδρία]

Κατόπιν διαβούλευσης με την Επιτροπή Παιδείας, η Προεδρία κατάρτισε το συνημμένο έγγραφο προβληματισμού, το οποίο υποβάλλεται ως βάση για τη συζήτηση προσανατολισμού που θα πραγματοποιηθεί κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού στις 22 - 23 Μαΐου 2019.

**Οικοδόμηση του μέλλοντος της Ευρώπης: η συμβολή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης
στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής**

Έγγραφο συζήτησης της Προεδρίας

Η σύνοδος κορυφής για κοινωνικά θέματα που πραγματοποιήθηκε στο Γκέτεμποργκ της Σουηδίας στις 17 Νοεμβρίου 2017 ήταν αφιερωμένη στον ρόλο της εκπαίδευσης και του πολιτισμού. Με την ευκαιρία αυτή, η Επιτροπή παρουσίασε το όραμα για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2017¹, η παιδεία και ο πολιτισμός αναγνωρίζονται ως «κομβικής σημασίας για την οικοδόμηση συνεκτικών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς και για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς μας». Ταυτόχρονα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να εξετάσουν πιθανά μέτρα για να αντιμετωπιστεί «η ανάγκη για χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, βασιζόμενη στη διά βίου μάθηση και καθοδηγούμενη από την καινοτομία». Σε συνέχεια αυτού του αιτήματος, η Επιτροπή πρότεινε δύο δέσμες για την εκπαίδευση, οι οποίες θέτουν τις κύριες κατευθύνσεις για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης.

Στις 22 Μαΐου 2018, αναλαμβάνοντας τον καθοδηγητικό ρόλο του σε αυτόν τον τομέα, το Συμβούλιο εξέδωσε συμπεράσματα² για την εκπλήρωση του οράματος για έναν Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης. Στο πρώτο μέρος των συμπερασμάτων υπενθυμίζεται η κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης και τονίζεται η πρώτη αρχή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, σύμφωνα με την οποία κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση, προκειμένου να αποκτήσει και να διατηρήσει δεξιότητες που θα του επιτρέπουν να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνία και να διαχειρίζεται με επιτυχία τις αλλαγές στην αγορά εργασίας.

¹ EUCO 19/1/18 REV 1.

² EE C 195, 7.6.2018, σ.7.

Το Συμβούλιο υπογράμμισε περαιτέρω τον καθοριστικό ρόλο της εκπαίδευσης και του πολιτισμού στην προσέγγιση μεταξύ Ευρωπαίων, καθώς και τη σημασία τους για το μέλλον των ατόμων αλλά και της Ένωσης στο σύνολό της. Κάλεσε τα κράτη μέλη να εξακολουθήσουν να επεξεργάζονται ένα κοινό όραμα για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και τη σύνδεσή του με το στρατηγικό πλαίσιο για συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης μετά το 2020, υπογραμμίζοντας ότι το τρέχον πλαίσιο (ΕΚ 2020) παρέχει πολύτιμη βάση για τη θέσπιση κοινών προτεραιοτήτων και τη στήριξη στα κράτη μέλη ώστε να εκσυγχρονίσουν τα οικεία συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ομοίως, στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Ισχυροποίηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας μέσω της εκπαίδευσης και του πολιτισμού³», η Επιτροπή εκθέτει το όραμα για έναν Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και επίσης τονίζει τον κεντρικό ρόλο της εκπαίδευσης και του πολιτισμού ως βέλτιστων φορέων για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής μας ταυτότητας και την καλύτερη κατανόηση της σημασίας του να είσαι Ευρωπαίος. Οι παραδόσεις, η ιστορία και η πολιτιστική κληρονομιά μας, ως ουσία της πολιτισμικής μας ταυτότητας, αποτελούν ισχυρά θεμέλια στα οποία πρέπει να στηριχθούμε ως Ένωση. Γνωρίζοντας καλύτερα ο ένας τον άλλο, τηρώντας ταυτόχρονα κοινή στάση γύρω από τις αρχές της δημοκρατίας και της αλληλεγγύης, θα μπορέσουμε να συμβάλουμε στην οικοδόμηση ενός βιώσιμου και ασφαλέστερου μέλλοντος για την Ευρώπη.

Τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι χώροι σύγκλισης της κοινωνίας, της κοινότητας και της οικογένειας. Στην έκθεσή της με αντικείμενο την ένταξη και τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, η ευρωπαϊκή ομάδα εμπειρογνομόνων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση (European Education and Training Expert Panel), επιφορτισμένη με την παροχή στήριξης για την προετοιμασία του στρατηγικού πλαισίου για συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης μετά το 2020, επισήμανε τον ρόλο των σχολείων ως κοινοτικών χώρων που λειτουργούν ως συνδετικοί κρίκοι μεταξύ διαφόρων κοινοτήτων και υπηρεσιών, όπως είναι η υγεία και η πρόνοια.

³ COM(2017) 673 final.

Η εν λόγω έκθεση αναγνώρισε επίσης την αξία της ανεκτικότητας και της ένταξης στο πλαίσιο της αγωγής του πολίτη, ιδίως από την άποψη της καταπολέμησης λαϊκιστικών και ακραίων κοσμοθεωριών. Κατά τη συνάντησή τους στην Τιμισοάρα στις 1-2 Απριλίου, οι Γενικοί Διευθυντές αρμόδιοι για τα σχολεία συζήτησαν την πρωτοβουλία «Opening schools to Europe» ως μία σημαντική ευκαιρία για όλους εμάς – φορείς λήψης αποφάσεων, εκπαιδευτικούς και διευθυντές σχολείων – να συμβάλουμε στο μέλλον της Ένωσης εξασφαλίζοντας ότι οι αξίες της ΕΕ και οι δημοκρατικές αρχές παραμένουν στο επίκεντρο των εκπαιδευτικών συστημάτων μας. Οι συμμετέχοντες υπογράμμισαν τη σημασία των εκπαιδευτικών πρακτικών, των περιβαλλόντων συμμετοχικής μάθησης και των δημοκρατικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων στα σχολεία. Στο ίδιο πνεύμα, η πρωτοβουλία σχετικά με τα δίκτυα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, η οποία αποτελεί βασικό δομικό στοιχείο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και μπορεί να αλλάξει τα δεδομένα στο τοπίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη, βασίζεται στον ισχυρό συνδυασμό αριστείας και ένταξης, τόσο σε γεωγραφικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, ενισχύοντας παράλληλα και την ευρωπαϊκή ταυτότητα.

Η σύσταση του Συμβουλίου για την προώθηση κοινών αξιών, εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της ευρωπαϊκής διάστασης της διδασκαλίας⁴ επισημαίνει την ανάγκη να βελτιωθεί η «υιοθέτηση των κοινών αξιών που ορίζονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση από νεαρή ηλικία και σε όλες τις βαθμίδες και τους τύπους της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με μια διά βίου προοπτική προκειμένου να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή και ένα θετικό και χωρίς αποκλεισμούς κοινό αίσθημα του ανήκειν σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο». Η σύσταση αναφέρει ότι η προώθηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς για όλους τους εκπαιδευόμενους θα μπορούσε να επιτευχθεί ιδίως μέσω: «της ένταξης όλων των εκπαιδευομένων σε ποιοτική εκπαίδευση από την προσχολική ηλικία και για όλη τη ζωή τους· της παροχής της απαραίτητης υποστήριξης σε όλους τους εκπαιδευόμενους σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, συμπεριλαμβανομένων όσων προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα, όσων προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, όσων έχουν ειδικές ανάγκες και των πλέον ταλαντούχων εκπαιδευομένων· της διευκόλυνσης της μετάβασης μεταξύ των διαφόρων εκπαιδευτικών διαδρομών και βαθμίδων και της διασφάλισης της παροχής επαρκούς εκπαιδευτικής καθοδήγησης και επαγγελματικού προσανατολισμού».

⁴ ΕΕ C 195, 7.6.2018, σ.1.

Κατά τη βουλγαρική και την αυστριακή Προεδρία, το Συμβούλιο ενέκρινε τη σύσταση για την προώθηση κοινών αξιών, εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της ευρωπαϊκής διάστασης της διδασκαλίας, ενέκρινε τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εκπλήρωση του οράματος για έναν Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και ενέκρινε τη σύσταση σχετικά με την προαγωγή της αυτόματης αμοιβαίας αναγνώρισης των τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και των αποτελεσμάτων περιόδων μάθησης στο εξωτερικό.

Οι συστάσεις του Συμβουλίου για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση σχετικά με τη διδασκαλία και την εκμάθηση γλωσσών και σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας, οι οποίες βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη προς έγκριση από το Συμβούλιο, ακριβώς ένα χρόνο μετά τις προτάσεις που κατέθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρέχουν συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές για την προώθηση των προϋποθέσεων και των αποτελεσμάτων της μάθησης χωρίς αποκλεισμούς.

Με βάση τα ανωτέρω, ζητείται από τους υπουργούς να εξετάσουν την ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025, ιδίως ως προς την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Στο πλαίσιο αυτό, τίθενται τα παρακάτω κατευθυντήρια ερωτήματα:

Ερωτήματα

- 1. Ποια είναι τα επόμενα βήματα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης που απαιτούνται για την επίτευξη του στόχου δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025;*
- 2. Ποια είναι τα πιο επιτυχημένα έργα ή οι πιο επιτυχημένες πρακτικές στη χώρα σας για την προώθηση μίας νοοτροπίας μάθησης που βασίζεται σε κοινές αξίες και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής; Πώς μπορεί η συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο να ενισχύσει μία τέτοια νοοτροπία μάθησης μεταξύ των εκπαιδευόμενων κάθε ηλικίας;*